

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis no procentiem, dividendēm, vērtspapīriem un citiem ieguldījumiem

14.06.2022.

Saturs

Vispārīgā informācija	3
Dividendes	3
Procenti, procentiem pielīdzināms ienākums	7
Ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas	9
Ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu.10	
Ienākums no finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas saskaņā ar ieguldītāja pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojuma)	11
Ienākums no ieguldījumu konta.....	12
Saistošie normatīvie akti.....	15

Vispārīgā informācija

Metodiskais materiāls sniedz palīdzību iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī – nodoklis) piemērošanā šādiem Latvijas rezidenta gūto ienākumu veidiem:

- dividendēm, dividendēm pielīdzināmam ienākumam;
- procentu ienākumam un tam pielīdzināmam ienākumam, arī ar procentu ienākumu saistītam ienākumam;
- ienākumam no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas;
- ienākumam no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu;
- ienākumam no mūža pensijas apdrošināšanas līgumiem (ar uzkrāto fondētās pensijas kapitālu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam);
- ienākumam no finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas saskaņā ar ieguldītāja pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojuma);
- ienākumam no ieguldījumu konta.

Minētajiem ienākumiem piemēro **20 % nodokļa likmi**.

Dividendes

Dividendes ir ienākums no kapitālsabiedrības kapitāla daļām vai akcijām vai kooperatīvās sabiedrības pajām, vai citām no parādu saistībām neizrietošām tiesībām piedalīties šīs kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības peļņas sadalē.

Nosakot dividenžu ienākumu, **netiek ņemtas vērā** jebkādas izmaksas, kas saistītas ar šā ienākuma gūšanu, izņemot ja dividenžu ienākumā ir ietverts arī taksācijas gada laikā aprēķināto ārkārtas dividenžu apmērs, par kuru ir samaksāts nodoklis, apliekamo ienākumu no dividendēm nosaka kā aprēķināto dividenžu un taksācijas gada laikā aprēķināto ārkārtas dividenžu starpību.

Nosacītās dividendes¹ — peļņas daļa (pārskata gada un iepriekšējo pārskata gadu nesadalītās peļņas daļa, tai skaitā tā daļa, par kuru izveidota rezerve), par kuru palielina iekšzemes uzņēmuma² vai pastāvīgās pārstāvniecības dalībnieka (akcionāra) pamatkapitāla vai tam pielīdzināta kapitāla ieguldītās daļas apmēru vai daļu skaitu.

Dividendēm pielīdzināms ienākums³ ir:

- 1) individuālā uzņēmuma (arī zemnieka vai zvejnieka saimniecības), kas ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs, īpašnieka ienākums, veicot individuālā uzņēmuma (arī zemnieka vai zvejnieka saimniecības) pārskata gada un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas sadali;

¹ Nosacītās dividendes likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē ir nosacītās dividendes Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma izpratnē.

² Iekšzemes uzņēmums – komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība), kooperatīvā sabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, ko saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" uzskata par Latvijas rezidentu.

³ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē.

2) kooperatīvās sabiedrības veiktā peļņas atmaksa kooperatīvās sabiedrības biedriem atbilstoši viņu izmantoto kooperatīvās sabiedrības pakalpojumu apjomam vai jebkura cita kooperatīvās sabiedrības peļņas sadale tās biedriem;
3) personālsabiedrības biedram izmaksātā personālsabiedrības peļņas daļa, izņemot:

- ienākumu no alternatīvo ieguldījumu fonda, kas Latvijas Republikā ir nodibināts kā komandītsabiedrība⁴;
- ienākumus no ārvalsts personālsabiedrības, ja šī personālsabiedrība ārvalstī nav uzņēmumu ienākuma nodokļa vai tam pielīdzināma nodokļa maksātāja, kā arī no alternatīvo ieguldījumu fonda, kas ir nodibināts kā komandītsabiedrība⁵.

Ar nodokli apliekamajā ienākumā **neietver** dividendes, dividendēm pielīdzināmo ienākumu vai nosacītās dividendes, ja par aprēķinātajām dividendēm, dividendēm pielīdzināmo ienākumu vai nosacītajām dividendēm uzņēmuma līmenī no peļņas daļas, no kuras tiek maksātas dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums vai nosacītās dividendes, ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

- Latvijas Republikā ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu,
- ārvalstī ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis vai tam pielīdzināms nodoklis vai ārvalstī no dividendēm, dividendēm pielīdzināma ienākuma vai nosacītajām dividendēm ir ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis vai tam pielīdzināms nodoklis.

Ja dividendes izmaksā **citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī** reģistrēta kapitālsabiedrība, kas nodibināta un darbojas saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem, dividendēm **piemēro atbrīvojumu**⁶, pieņemot, ka uzņēmumu ienākuma nodoklis vai iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir samaksāts.

Atbrīvojumu⁷ nepiemēro:

- ja uzņēmumu ienākuma nodoklis ir samaksāts saskaņā ar likumu "Par uzņēmumu ienākuma nodokli";
- ja ienākuma izmaksātājs atrodas, ir izveidots vai nodibināts normatīvajos aktos minētajās **zemu nodokļu vai beznodokļu valstīs vai teritorijās**;
- dividendēm, par kurām uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze ir samazināta saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma nosacījumiem **par akciju atsavināšanas ienākuma neiekļaušanu uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē**;
- ja dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums vai nosacītās dividendes izmaksātas, izmantojot Latvijas Republikā izveidotu komercsabiedrību vai citu juridisko personu, vai ārvalstu sabiedrību (turpmāk šā likuma izpratnē – struktūra), vai vienīgi vai galvenokārt tāpēc izveidotu struktūru virkni, lai izvairītos no ienākuma nodokļa maksājumiem vai samazinātu tos. Par tādu mērķi var liecināt šādas (bet ne tikai) pazīmes:

1) struktūra, izvērtējot visus faktus un apstākļus (nodokļu aprēķināšanai ņem vērā maksātāja darījumu ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu), uzskatāma par mākslīgi izveidotu;

⁴ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.panta trešās daļas 5.punkts.

⁵ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 3.punkts.

⁶ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9. panta pirmās daļas 2.¹ punkts.

⁷ Turpat.

2) ja maksātājam izmaksātās dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums vai nosacītās dividendes tieši no izcelsmes avota būtu apliktas ar augstāku iedzīvotāju ienākuma nodokli, nekā izmaksājot tos, izmantojot struktūru vai struktūru virkni.

Ja dividendēm ir piemērojams iedzīvotāju ienākuma nodoklis, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot **20 % nodokļa likmi**. Dividendēm **nepiemēro** progresīvo nodokļa likmi.

Ienākuma izmaksātājs ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli ieskaita budžetā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23. datumam**.

Par **dividenžu ienākuma izmaksas dienu** uzskata dienu, kad dividendes aprēķinātas. Ja dividendes aprēķina **par publiskajā apgrozījumā esošām akcijām**, par **dividenžu** ienākuma gūšanas dienu un tādējādi arī dividenžu **ienākuma izmaksas dienu** uzskata dienu, kad dividendes izmaksātas.

Ar 2020. gadu dividendes un nosacītās dividendes, kuras uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs izmaksā no peļņas, kas radusies līdz 2017. gada 31. decembrim, ir aplikamas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemērojot **nodokļa likmi 20 %** apmērā.

Dividendēm pielīdzināmo ienākumu, kuru **personālsabiedrības biedram** izmaksā personālsabiedrība 2018. taksācijas gadā un turpmākajos taksācijas gados, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliek, ja tā izmaksas avots ir uz maksātāju attiecināmā aprēķinātā personālsabiedrības peļņas daļa, kas radusies līdz 2017. gada 31. decembrim, un par to ir samaksāts iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Ieguldījumu pakalpojumu sniedzējam⁸, kurš atvēris finanšu instrumentu kontu (vai ar kura starpniecību atvērts finanšu instrumentu konts) un kurš apkalpo šo kontu, ir pienākums ieturēt nodokli no akciju turētājam vai starpniekam **izmaksātajām dividendēm** par publiskajā apgrozībā esošām akcijām (ja tas saskaņā ar likumu⁹ jāietur) un ieskaitīt to valsts budžetā.

1. piemērs

Kredītiestāde "A" Jānim izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Latvijas uzņēmuma "AB" (Latvijas rezidenta) emitētajām akcijām 200 eiro. Kredītiestādes rīcībā nav informācijas, no kura laika perioda gūtās peļņas dividendes ir izmaksātas. Kredītiestāde "A", izmaksājot dividendes, ietur nodokli 40 eiro (20 % no 200 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

2. piemērs

Kredītiestāde "A" Modrim izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Latvijas uzņēmuma "AC" (Latvijas rezidenta) emitētajām akcijām 200 eiro. Kredītiestādes rīcībā ir informācija, ka uzņēmums "AC" dividendes izmaksā no peļņas, kas radusies no 2018. gada 1. janvāra, un no dividendēm ir samaksāts

⁸ Finanšu instrumentu tirgus likuma 101. panta pirmā daļa: ieguldījumu pakalpojumus Latvijas Republikā ir tiesīgas sniegt tikai ieguldījumu brokeru sabiedrības un kredītiestādes, apdrošināšanas brokeri – juridiskās personas, kā arī ieguldījumu pārvaldes sabiedrības to darbību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ieguldījumu pakalpojumus Latvijas Republikā ir tiesīgas sniegt arī ārvalsts ieguldījumu brokeru sabiedrības, kuru filiāles saņēmušas atļauju Finanšu instrumentu tirgus likumā noteiktajā kārtībā.

⁹ Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".

uzņēmumu ienākuma nodoklis. Kredītiestādes "A" izmaksātās dividendes nav apliekamas ar nodokli.

3. piemērs

Kredītiestāde "B" Mārai izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Latvijas uzņēmuma "LH" (Latvijas rezidenta) emitētajām akcijām 500 eiro. Kredītiestādes rīcībā ir informācija, ka uzņēmuma "LH" dividendes izmaksā no peļņas, kas gūta, sākot ar 2019. gada 1. janvāri, un no dividendēm ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis, uzņēmums "LH" nav piemērojis Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma nosacījumus par akciju atsavināšanas ienākuma neiekļaušanu uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē. Kredītiestādes "B" izmaksātās dividendes nav apliekamas ar nodokli.

Ja kredītiestādei **ir pieejama informācija** par ārvalstī ieturēto nodokli no dividendēm par ārvalstīs publiskajā apgrozībā esošām akcijām pēc zemākas nodokļa likmes nekā 20 %, kredītiestāde ietur nodokli izmaksas vietā, piemērojot 20 % likmes un ārvalstī ieturētā nodokļa likmes starpību. Kredītiestāde **nepiemēro noteikumus par nodokļa ieturēšanu** izmaksas vietā, ja kredītiestādei ir pieejama informācija par ārvalstī ieturēto nodokli no dividendēm par ārvalstīs publiskajā apgrozībā esošām akcijām pēc 20 % nodokļa likmes vai arī augstākas nodokļa likmes.

4. piemērs

Kredītiestāde "C" Annai izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Francijas uzņēmuma "ZH" (Latvijas nerezidenta) emitētajām akcijām 600 eiro. Kredītiestādes rīcībā nav informācijas, no kura laika perioda gūtās peļņas dividendes ir izmaksātas, kredītiestādei ir informācija par ieturēto nodokli 90 eiro. Kredītiestāde "C", izmaksājot dividendes, ietur nodokli 30 eiro (20 % no 600 eiro = 120 eiro – 90 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

5. piemērs

Kredītiestāde "D" 20XX. gada jūlijā Annai izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Igaunijas uzņēmuma "IH" (Latvijas nerezidenta) emitētajām akcijām 10 500 eiro. Kredītiestādes rīcībā ir informācija, ka uzņēmums "IH" dividendes izmaksā no peļņas, kas radusies no 2018. gada 1. janvāra, un kredītiestādei ir informācija par ieturēto ienākuma nodokli no dividendēm. Kredītiestādes "D" izmaksātās dividendes nav apliekamas ar nodokli. Annai ir pienākums ar nodokli neapliekamās dividendes deklarēt gada ienākumu deklarācijas par 20XX. gadu D2 pielikumā "Fiziskās personas (rezidenta) ārvalstīs gūtie ienākumi".

6. piemērs

Ārvalstu kredītiestāde "Z" Andai izmaksā dividendes par publiskajā apgrozībā esošām Austrālijas uzņēmuma "AG" (Latvijas nerezidenta) emitētajām akcijām 1000 AUD, dividendēs tiek sadalīta peļņa, kas radusies līdz 2017. gada 31. decembrim. No izmaksātajām dividendēm ārvalstu kredītiestāde nav ieturējusi iedzīvotāju ienākuma nodoklim pielīdzināmu nodokli. Andai pašai ir pienākums

deklarēt saņemtās dividendes gada ienākumu deklarācijas D1¹ pielikumā "Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem nepiemēro gada diferencēto neapliekamo minimumu un atvieglojumus", aprēķināt nodokli, piemērojot 20 % nodokļa likmi, un samaksāt vienotajā nodokļu kontā nodokli.

Ienākuma izmaksātājs par izmaksātajām dividendēm un no tām ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām (turpmāk – paziņojums), norādot **ienākuma veida kodu "1011"**.

Ja dividendes ir atbrīvotas no aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ienākuma izmaksātājs līdz taksācijas gadam sekojošā gada (pēctaksācijas gada) 1. februārim VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "3011"**.

Kredītiestādei un ieguldījumu sabiedrībai fiziskajai personai pēc pieprasījuma paziņojums nav jāizsniedz, ja kredītiestāde fiziskajai personai ir izsniegusi vai nosūtījusi konta izrakstu par taksācijas gada ienākumu no kapitāla.

Procenti, procentiem pielīdzināms ienākums

Ienākumi, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, ir procentu ienākumi un tiem pielīdzināmie ienākumi, arī ar procentu ienākumu saistītie ienākumi.

Par **procentu ienākuma gūšanas un izmaksas dienu** uzskata dienu, kad fiziskajai personai rodas tiesības neierobežoti rīkoties ar attiecīgo ienākumu saskaņā ar noslēgto līgumu vai likumu un attiecīgais ienākums kļūst pieejams šai personai tās norādītajā veidā un kārtībā.

Procentiem pielīdzināms ienākums ir ienākums no parāda vērtspapīru atsavināšanas.

Ienākuma izmaksātājs no procentu ienākuma ietur nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot **20 % nodokļa likmi**.

Ienākuma izmaksātājs ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli ieskaita budžetā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23. datumam**.

Par procentiem pielīdzināmu ienākumu uzskata visu gūto ienākumu no parāda instrumentiem (kas nav nerezidentam piederoši publiskā apgrozībā esoši finanšu instrumenti), tai skaitā arī ienākumu no parāda instrumentu atsavināšanas.

Nosakot procentu ienākumu un tam pielīdzināmu ienākumu, **neņem vērā** jebkādas izmaksas, kas saistītas ar šā ienākuma gūšanu.

Ienākumus no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību vērtspapīriem **neietver** ar nodokli apliekamajā ienākumā. Par ienākumiem no Latvijas Republikas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts, vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību parādzīmēm, kas nav apliekami ar nodokli, uzskata visu gūto ienākumu no šīm parādzīmēm, arī ienākumu no minēto parādzīmju atsavināšanas.

7. piemērs

Jurim kredītiestādē ir atvērts termiņdepozīta konts. Noguldījuma termiņa beigās 20XX. gada 20. decembrī kredītiestāde izmaksā procentus 20 eiro par visu noguldījuma periodu, procentu izmaksas brīdī kredītiestāde ietur nodokli 4 eiro (20 % no 20 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

8. piemērs

Andris 20XX. gada janvārī no Latvijas uzņēmuma (emitenta) ir iegādājies obligācijas (publiskās apgrozības parāda vērtspapīrus) 10 000 eiro ar fiksētu procentu likmi. Obligācijām ir noteikts dzēšanas termiņš viens gads, obligāciju dzēšanas termiņa beigās 20XX. gada 22. janvārī Latvijas uzņēmums maksā procentu maksājumus (kupona maksājumus). Pienākot obligāciju dzēšanas datumam 20XX. gada 22. janvārim, Latvijas uzņēmums Andrim atmaksā visu obligāciju pamatsummu (atbilstoši obligācijas nominālam) 10 000 eiro un izmaksā procentus 150 eiro. Latvijas emitents no izmaksājamiem procentiem ietur nodokli 30 eiro (20 % no 150 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

9. piemērs

Andra 20XX. gada martā iegādājas Latvijas uzņēmuma emitētās obligācijas (parāda vērtspapīrus) 33 000 eiro vērtībā pirmreizējā tirgū ar dzēšanas termiņu 20XX. gada 7. februāris. Pēc tam 20XX. gada janvārī Andra otrreizējā tirgū atsavina obligācijas, pārdo dot tās Mārai obligāciju maksājuma aprēķina vidū. Māra, iegādājoties obligācijas, samaksā par tām 33 862,67 eiro. Pārdošanas cena 33 862,67 eiro ietver samaksu par pašām obligācijām 33 100 eiro un uzkrātos procentu ienākumus (kuponus) 762,67 eiro. Pienākot obligāciju dzēšanas termiņam, Mārai 20XX. gada 7. februārī Latvijas uzņēmums atmaksā visu obligāciju pamatsummu (atbilstoši obligācijas nominālam) 33 000 eiro un izmaksā procentus (kuponus) 1072,50 eiro. Latvijas emitents no izmaksājamiem procentiem Mārai ietur nodokli 214,50 eiro (20 % no 1072,50 eiro) un iemaksā vienotajā nodokļu kontā, neņemot vērā, ka daļu no kupona (762,67 eiro) Māra ir atdevusi Andrai obligāciju iegādes brīdī un Māra saņem tikai daļu no kupona.

Andrai saņemto ienākumu no parāda vērtspapīru – obligāciju – atsavināšanas otrreizējā tirgū (ienākuma no obligācijas pārdošanas 100 eiro virs nominālvērtības un kuponiem 762,67 eiro) ir pienākums deklarēt gada ienākumu deklarācijas D1¹ pielikumā "Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem nepiemēro gada diferencēto neapliekamo minimumu un atvieglojumus", aprēķināt nodokli, piemērojot 20 % nodokļa likmi, un samaksāt vienotajā nodokļu kontā nodokli.

Māra pārmaksāto nodokli var atgūt, iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju, aizpildot D1¹ pielikumu "Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem nepiemēro gada diferencēto neapliekamo minimumu un atvieglojumus".

Ienākuma izmaksātājs par izmaksātajiem procentiem un no tiem ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "1019"**.

Kredītiestādei un ieguldījumu sabiedrībai fiziskajai personai pēc pieprasījuma paziņojums nav jāizsniedz, ja kredītiestāde fiziskajai personai ir izsniegusi vai nosūtījusi konta izrakstu par taksācijas gada ienākumu no kapitāla.

Ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas

Ienākums (peļņa) no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas veido ienākumu no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums.

Par ienākuma gūšanas dienu no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas uzskata dienu, kad papildpensijas saņēmējs saņem maksājumu no privātā pensiju fonda.

Izmaksājot ienākumu (peļņu) no privātajos pensiju fondos **veikto iemaksu ieguldīšanas**, nodokli atbilstoši **20 % likmei ietur privātais pensiju fonds**.

Ienākuma izmaksātājs ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli ieskaita budžetā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23. datumam**.

10. piemērs

Jānis ir pats veicis iemaksas privātajā pensiju fondā. Jānim privātais pensiju fonds izmaksā papildpensijas kapitālu 5000 eiro, kas veidojies no Jāņa veiktajām iemaksām privātajā pensiju fondā, un ienākumu (peļņu) no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas 200 eiro.

Izmaksātais papildpensijas kapitāls 5000 eiro ar nodokli nav apliekams, no izmaksātā ienākuma (peļņas) 200 eiro privātais pensiju fonds ietur nodokli 40 eiro (20 % no 200 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

Ienākuma izmaksātājs par izmaksāto papildpensijas kapitālu un no tā ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "1024"**.

Ja papildpensijas kapitāls ir atbrīvots no aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ienākuma izmaksātājs līdz taksācijas gadam sekojošā gada (pēctaksācijas gada) 1. februārim VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "3024"**.

Kredītiestādei un ieguldījumu sabiedrībai fiziskajai personai pēc pieprasījuma paziņojums nav jāizsniedz, ja kredītiestāde fiziskajai personai ir izsniegusi vai nosūtījusi konta izrakstu par taksācijas gada ienākumu no kapitāla.

Ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu

Ienākums (peļņa) no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu, kas veidojas kā pozitīva starpība starp aprēķināto apdrošināšanas atlīdzību un visām apdrošināšanas prēmijām, kuras apdrošināšanas līguma darbības laikā samaksātas par šo apdrošināšanas līgumu, veido ienākumu no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums.

Par **ienākuma** no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu **gūšanas dienu** uzskata dienu, kad pieprasīto apdrošināšanas atlīdzību izmaksā.

Izmaksājot ienākumu (peļņu) no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu, **nodokli** atbilstoši **20 % likmei ietur apdrošināšanas sabiedrība**.

Ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli ienākuma izmaksātājs ieskaita budžetā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša **23. datumam**.

11. piemērs

Juris pats ir veicis dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju maksājumus atbilstoši noslēgtajam dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu). Pienākot dzīvības apdrošināšanas līgumā paredzētajam beigu termiņam, apdrošināšanas sabiedrība izmaksā Jurim apdrošināšanas atlīdzību 2000 eiro un ienākumu (peļņu) 200 eiro no noslēgtā līguma.

Izmaksātā atlīdzība 2000 eiro, pienākot līgumā paredzētajam beigu termiņam, nav apliekama ar nodokli, no izmaksātā ienākuma (peļņas) 200 eiro apdrošināšanas sabiedrība ietur nodokli 40 eiro (20 % no 200 eiro) un iemaksā to vienotajā nodokļu kontā.

Ienākuma izmaksātājs par ienākumu no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu un no tā ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "1044"**.

Ja papildpensijas kapitāls ir atbrīvotas no aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, ienākuma izmaksātājs līdz taksācijas gadam sekojošā gada (pēctaksācijas gada) 1. februārim VID iesniedz paziņojumu, norādot **ienākuma veida kodu "3044"**.

Apdrošināšanas sabiedrībai fiziskajai personai pēc pieprasījuma paziņojums nav jāizsniedz, ja apdrošināšanas sabiedrība izmaksu veic ar kredītiestādes starpniecību naudas pārveduma veidā un aprēķināto nodokli norāda naudas pārveduma pamatojumā.

Ienākums no finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas saskaņā ar ieguldītāja pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojuma)

Ienākums no finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas saskaņā ar ieguldītāja pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojuma) ir ienākums, kas veidojas kā pozitīva starpība starp visu to aktīvu vērtību, kurus klients – rezidents – ir nodevis portfela pārvaldniekam ieguldījumu pārvaldes līguma darbības laikā, un visu to aktīvu vērtību, kurus klients ir izņēmis no ieguldījumu portfela līguma darbības laikā vai izbeidzoties ieguldījumu pārvaldes līgumam, novērtējot aktīvus pēc to nodošanas un izņemšanas dienas tirgus cenām.

Par **ienākuma gūšanas dienu** uzskata dienu, kad ienākums aprēķināts.

Ja radies ar nodokli apliekamais ienākums no finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas, no taksācijas gadā gūtā ienākuma nodokli aprēķina un maksā **pats ienākuma saņēmējs, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.**

12. piemērs

Mārtiņam 20XX. gada beigās ir atvērta finanšu instrumentu individuālais konts ar ieguldītāja pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības konts) un ieguldīti 500 000 eiro finanšu instrumentu iegādei. Portfeļa valūta – eiro.

Nākamajā gadā portfela vērtība perioda sākumā – 500 000 eiro. Gada laikā konta pārvaldnieks ir iegādājies akcijas un obligācijas, no portfela pārvaldības konta netika izmaksāti nekādi līdzekļi, investīciju rezultāts – peļņa 7500 eiro, samaksātās atlīdzības turētājbankai – 900 eiro, samaksātās atlīdzības līdzekļu pārvaldītājam – 3500 eiro, samaksātie nodokļi – 0, samaksātās bankas komisijas – 0.

20XX. gada 1. janvārī portfela vērtība – 500 000 eiro.

Naudas iemaksa – 0.

Naudas izmaksa – 0.

Investīciju rezultāts – peļņa 7500 eiro.

Samaksātās atlīdzības turētājbankai – 900 eiro.

Samaksātās atlīdzības līdzekļu pārvaldītājam – 3500 eiro.

Samaksātie nodokļi – 0.

Samaksātās bankas komisijas – 0.

Nākamajā gadā portfela vērtība perioda sākumā – 503 100 eiro. Gada laikā konta pārvaldnieks ir iegādājies akcijas un obligācijas, investīciju rezultāts – peļņa 7000 eiro, samaksātās atlīdzības turētājbankai – 800 eiro, samaksātās atlīdzības līdzekļu pārvaldītājam – 2900 eiro, samaksātie nodokļi – 0, samaksātās bankas komisijas – 0. Gada beigās 20XX. gada novembrī Mārtiņš izbeidz ieguldījumu pārvaldes līgumu.

20XX. gada 1. janvārī portfeļa vērtība – 503 10 eiro.
Naudas iemaksa – 0.
Investīciju rezultāts – peļņa 7000 eiro.
Samaksātās atlīdzības turētājbankai – 800 eiro.
Samaksātās atlīdzības līdzekļu pārvaldītājam – 2900 eiro.
Samaksātie nodokļi – 0.
Samaksātās bankas komisijas – 0.

20XX. gada 4. novembrī portfeļa vērtība – 506 400 eiro.
Mārtiņš ienākumu 6400 eiro, kas veidojies kā pozitīvā starpība starp portfeļa pārvaldniekam nodotajiem aktīviem un izņemtajiem aktīviem, izbeidzot līgumu, deklarē gada ienākumu deklarācijas D1¹ pielikumā "Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem nepiemēro gada diferencēto neapliekamo minimumu un atvieglojumus", aprēķina nodokli, piemērojot 20 % nodokļa likmi, un samaksā vienotajā nodokļu kontā nodokli.

Kredītiestādei un ieguldījumu sabiedrībai fiziskajai personai pēc pieprasījuma paziņojums nav jāizsniedz, ja kredītiestāde fiziskajai personai ir izsniegusi vai nosūtījusi konta izrakstu par taksācijas gada ienākumu no kapitāla.

Ienākums no ieguldījumu konta

Ienākumu atzīst kā ienākumu no ieguldījumu konta, ja ieguldījumu konts atbilst likumā¹⁰ minētajām prasībām.

Ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu ietvaros veic **šādus darījumus ar ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu līdzekļiem** (turpmāk – ieguldījumu konta darījumi):

- **darījumus ar finanšu instrumentiem** (turpmāk – finanšu instrumentu darījumi), kuros ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs ir darījuma otrā puse, kā arī finanšu instrumentu darījumus regulētajā tirgū, daudzpusējā tirdzniecības sistēmā, organizētā tirdzniecības sistēmā vai citā tirdzniecības vietā, finanšu instrumentu darījumus ar sistemātisko internalizētāju vai finanšu instrumentu darījumus, kas tiek slēgti ārpus regulētā tirgus ar finanšu iestādi vai tiek slēgti finanšu instrumentu sākotnējās izvietojuma vai izsoļu ietvaros, kuros ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs nodrošina konta īpašnieka rīkojuma par finanšu instrumentu darījumu izpildi vai nodošanu izpildei;
- **termiņnoguldījumu darījumus**, kuros ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs ir darījuma otrā puse;
- **naudas līdzekļu vai finanšu instrumentu pārvedumus finanšu nodrošinājuma sniegšanai**, ja nodrošinājums tiek sniegts tādu konta īpašnieka saistību nodrošināšanai, kuras izriet no ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu ietvaros noslēgtajiem darījumiem un saņemtajiem pakalpojumiem, un nodrošinājuma ņēmējs ir ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs;
- **valūtas maiņas darījumus**;

¹⁰ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹³ pants.

- **naudas līdzekļu pārvedumus** starp ieguldījumu kontu un tam piesaistītajiem kontiem.

Par **naudas līdzekļu izmaksu no ieguldījumu konta** uzskata jebkuru izmaksu no ieguldījumu konta vai tam piesaistītajiem kontiem (tai skaitā maksājumus, pamatojoties uz trešās puses piedziņu, kas vērsta pret konta īpašnieku), ieguldījumu konta atsavināšanu, finanšu instrumentu pārvedumus, kā arī ieguldījumu konta līdzekļu izlietojumu tādu darījumu veikšanai, kas neatbilst ieguldījumu konta darījumiem, izņemot šādas operācijas:

- naudas līdzekļu pārskaitījumu, kas nepieciešams ieguldījumu konta darījumu izpildei;
- naudas līdzekļu pārskaitījumu, kas nepieciešams ar ieguldījumu konta darījumiem saistīto komisijas maksu, ar ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu apkalpošanu saistīto komisijas maksu, citu ar ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu ietvaros sniegto pakalpojumu saistīto komisijas maksu, kā arī ar ieguldījumu kontu un tam piesaistītajiem kontiem saistīto līgumsodu, nokavējuma naudas vai procentu samaksai;
- naudas līdzekļu pārskaitījumu, kas veikts, realizējot kredītiestādes nodrošinājuma tiesības, ja līdzekļi ieguldījumu kontā vai tam piesaistītajos kontos izmantoti kā finanšu nodrošinājums no ieguldījumu konta pakalpojumiem izrietošo konta īpašnieka saistību izpildei;
- naudas līdzekļu pārskaitījumu finansējuma (kas bija konta īpašniekam piešķirts finanšu instrumentu darījumu veikšanai) atmaksai un ar to saistīto komisijas maksu un procentu maksājumiem ieguldījumu pakalpojumu sniedzējam.

Par ienākuma gūšanas dienu ienākumam no ieguldījumu konta uzskata dienu, kad no ieguldījumu konta izmaksātā naudas summa pārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudas summu.

Ienākumu no ieguldījumu konta nosaka kā no ieguldījumu konta izmaksātās naudas summas pārsniegumu pār ieguldījumu kontā iemaksāto naudas summu, kurš samazināts par:

- dividendēm un procentu ienākumu, kas gūts ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu ietvaros (tie tiek iemaksāti ieguldījumu kontā un piesaistītajos kontos), ja no minētajām dividendēm un procentu ienākuma jau ir ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, un dividendēm, kas nav apliekamas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli¹¹. Ja iedzīvotāju ienākuma nodoklis no minētajām dividendēm un procentu ienākuma ir ieturēts nepilnā apmērā, minēto dividenžu un procentu ienākumu, kas gūts ieguldījumu konta un tam piesaistīto kontu ietvaros, samazina proporcionāli attiecībai starp piemēroto ieturētā nodokļa likmi un 20 % iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi;
- ienākumu no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts, vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību vērtspapīriem.

Ja radies ar nodokli apliekamais ienākums no ieguldījumu konta, veicot darījumus ar ieguldījumu kontā un tam piesaistītajos kontos esošajiem līdzekļiem, no taksācijas gadā gūtā ienākuma nodokli aprēķina un samaksā **pats ienākuma saņēmējs, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.**

Ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs nodrošina ieguldījumu konta īpašniekam ieguldījuma konta izrakstu, kurā apkopota informācija par taksācijas gada laikā ieguldījumu kontā izdarītajām iemaksām un no tā izdarītajām izmaksām, kā arī, ja

¹¹ Saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9. pantu.

ieguldījumu pakalpojumu sniedzējam ir pieejama tāda informācija, apkopotas ziņas par naudas līdzekļiem, kas iegūti ieguldījumu konta darījumu izpildes rezultātā, un par nodokļiem, kas ieturēti no šiem naudas līdzekļiem.

13. piemērs

20XX. gadā Dzintars kredītiestādē "M" atvēra ieguldījumu kontu un iemaksāja 20 000 eiro (iemaksa).

Informācija par veiktajiem darījumiem ieguldījumu kontā. Gada laikā iegādātas ārvalstu uzņēmuma "F" (Latvijas nerezidenta) akcijas, pārskaitot 19 500 eiro. Pārdota daļa no ārvalstu uzņēmuma "F" (Latvijas nerezidenta) akcijām ar peļņu 500 eiro (5500 – 5000), ieguldījumu kontā ieskaitīti 5500 eiro. Pārskaitītās komisijas maksas – 50 eiro.

No ieguldījumu konta Dzintaram netika izmaksāti naudas līdzekļi (nenotika naudas izmaksa).

Ieguldījumu konta izrakstā minētā informācija (zemāk).

1. 20XX. gada 1. janvārī ieguldījumu konta atlikums gada sākumā – 0 eiro.
2. Naudas iemaksa – 20 000 eiro.
3. Naudas izmaksa – 0.
4. Ar nodokli apliekamā summa – 0 (1. rinda + 2. rinda – 3. rinda).
5. Summa, par kuru tiek samazināts ar nodokli apliekamais ienākums, – 0.
6. Kopējais ar nodokli apliekamais ienākums taksācijas gada beigās – 0. (4. rinda – 5. rinda)

(Ieguldījumu konta izrakstā šajā vietā var parādīties aprēķinātā starpība:

- ar "mīnus" zīmi – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta pārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudu summu, kā rezultātā rodas apliekamais ienākums;
 - ar "plus" zīmi vai "0" – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta nepārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudu summu, kā rezultātā neveidojas apliekamais ienākums (šajā gadījumā 0 eiro).
7. Ieguldījumu konta atlikums taksācijas gada beigās 20 000 eiro (1. rinda + 2. rinda – 3. rinda)

(Ieguldījumu konta izrakstā šajā vietā var parādīties aprēķinātā starpība:

- ar "plus" zīmi – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta nepārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudas summu, kā rezultātā neveidojas apliekamais ienākums un minētā summa tiek pārcelta uz nākamā gada ieguldījumu konta izrakstu kā ieguldījumu konta atlikums gada sākumā (šajā gadījumā 20 000 eiro)
- "0" – matemātiski tiek parādīts, ka ir izmaksāta visa naudas summa, kas bijusi līdz šim iemaksāta ieguldījumu kontā).

Ieguldījumu konta izrakstā netiek norādīta pārskaitītā komisijas maksa (maksas), jo tā netiek uzskatīta par naudas līdzekļu izmaksu no ieguldījumu konta un tādējādi netiek iekļauta ar nodokli apliekamajā ienākumā.

Informācija par veiktajiem darījumiem ieguldījumu kontā. Nākamajā gadā pārdota atlikušā daļa no ārvalstu uzņēmuma "F" (Latvijas nerezidenta) akcijas ar peļņu 1500 eiro (16 000 – 14 500), kontā ieskaitīti 16 000 eiro, pārskaitītas komisijas maksas – 150 eiro.

No ieguldījumu konta 20XX. gada maijā izmaksāti naudas līdzekļi 21 500 eiro Dzintaram (izmaksa).

Ieguldījumu konta izrakstā minētā informācija (zemāk).

1. Nākamā gada 20XX. gada 1. janvārī ieguldījumu konta atlikums gada sākumā – 20 000 eiro.
2. Naudas iemaksa – 0 eiro.
3. Naudas izmaksa 21 500 eiro.
4. Ar nodokli apliekamā summa – 1500 (1. rinda + 2.rinda – 3. rinda).
5. Summa, par kuru tiek samazināts ar nodokli apliekamais ienākums, – 0.
6. Kopējais ar nodokli apliekamais ienākums taksācijas gada beigās – 1500 eiro. (4. rinda – 5 .rinda)

(Ieguldījumu konta izrakstā šajā vietā var parādīties aprēķinātā starpība:

- ar "mīnus" zīmi – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta pārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudu summu, kā rezultātā rodas apliekamais ienākums (šajā gadījumā 1500 eiro);
 - ar "plus" zīmi – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta nepārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudas summu, kā rezultātā neveidojas apliekamais ienākums).
7. Ieguldījumu konta atlikums taksācijas gada beigās 0 eiro. (1. rinda + 2. rinda – 3. rinda)

(Ieguldījumu konta izrakstā šajā vietā var parādīties aprēķinātā starpība:

- ar "plus" zīmi – matemātiski tiek parādīts, ka izmaksātā naudas summa no ieguldījumu konta nepārsniedz ieguldījumu kontā iemaksāto naudas summu, kā rezultātā neveidojas apliekamais ienākums un minētā summa tiek pārcelta uz nākamā gada ieguldījumu konta izrakstu kā ieguldījumu konta atlikums gada sākumā
- "0" – matemātiski tiek parādīts, ka ir izmaksāta visa naudas summa, kas bijusi līdz šim iemaksāta ieguldījumu kontā (šajā gadījumā naudas izmaksa (3. rinda) bija 21 500 eiro, kas pārsniedz līdz šim iemaksāto naudas summu ieguldījumu kontā (1. rinda + 2. rinda), kas ir 20 000 eiro).

Dzintars ienākumu no ieguldījumu konta 1500 eiro deklarē gada ienākumu deklarācijas D1¹ pielikumā "Taksācijas gadā gūtie ienākumi, kuriem nepiemēro gada diferencēto neapliekamo minimumu un atvieglojumus", aprēķina nodokli, piemērojot 20 % nodokļa likmi, un samaksā vienotajā nodokļu kontā nodokli.

Ar normatīvajiem dokumentiem, kas reglamentē iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošanu, var iepazīties VID tīmekļvietnē www.vid.gov.lv.

Saistošie normatīvie akti

- [Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)
- [Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumi Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība"](#)
- [Ministru kabineta 2008. gada 25. augusta noteikumi Nr. 677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem"](#)
- [Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumi Nr. 610 "Noteikumi par paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām iekļaujamo informāciju"](#)